Bulgarian Church Music – The Mission of Dobri Hristov

Svetlana Kujumdzieva

The creative activity of the great Bulgarian composer, performer and researcher Dobri Hristov reveals his deep interest in the field of church music – the type of music that is not only closely related to liturgical practice, but also represents a significant part of the entire Bulgarian musical culture, capable of both expressing and fostering patriotic and artistic ideals. Dobri Hristov assigned to this music great tasks – to achieve high artistic value and to radiate a strong national character. These are also tasks that influence the professional training and skills of any composer, as well as the Bulgarian musical and historical heritage. The question "What is our true national church singing, and on what basis will our new artistic singing be built so as to correspond to the contemporary state of musical art?" was of interest to Dobri Hristov throughout his endeavours in the field of church music. He was among the first to present the history of old Bulgarian music. His liturgical works, and especially his two liturgies, bring into focus the trends he defended in the country's musical and cultural life. It is emphasised that they are an expression of his aspiration to reform church music in the country, to redirect it towards polyphonic practice, and to create music with a distinct national character according to contemporary musical thinking. At the same time, they also fulfil the author's longing to create, as he says, "a new national body of church-singing literature with which our church was renowned in the distant past, both at home and abroad." His First Liturgy was composed for the consecration of the Patriarchal Cathedral of St. Alexander Nevsky in Sofia in 1924. It is the most significant and representative *a cappella* work in the Bulgarian choir literature of the first half of the 20th century. It is notable for its compositional artistry, its richness of melodic invention and religious emotion. The Liturgy holds a prominent place among the finest masterpieces in the field of European Orthodox music, such as the liturgical works of Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Sergey Rachmaninoff, and Aleksandr Grechaninov. However, the generation of composers after World War I was fully oriented toward modern secular European music. For this generation, Bulgarian church music attracted little interest and was not considered a priority.

Keywords: *Dobri Hristov, church music, medieval music, liturgical music*

Acad. Svetlana Kujumdzieva,
Bulgarian Academy of Sciences;
e-mail: svetk90@hotmail.com

Литература / Bibliography

Атанасов, Асен, Светлана Куюмджиева, Вася Велинова, Елена Узунова, Елисавета Мусакова (2012). *Славянски музикални ръкописи в Рилския манастир*. София: *Изток-Запад*, 2012 [Atanasov, Asen, Svetlana Kujumdzieva, Vasja Velinova, Elena Uzunova, Elisaveta Moussakova (2012). Slavyanski muzikalni rakopisi v Rilskiya manastir. Sofia: Iztok-Zapad, 2012].

Атанасов, Асен, Вася Велинова, Елена Узунова, Иван Желев, Светлана Куюмджиева (2018). *Двуезични музикални ръкописи (гръцко-църковнославянски) в Рилския манастир*. Пловдив: Инпринт, 2018 [Atanasov, Asen, Vasya Velinova, Elena Uzunova, Ivan Zhelev, Svetlana Kujumdzieva (2018). Dvuezichni muzikalni rakopisi (gratsko-slavyanski) v Rilskiya manastir. Plovdiv: Inprint, 2018].

Атанасов, Асен, Вася Велинова, Елена Узунова, Светлана Куюмджиева (2024). *Рилски музикални ръкописи извън пределите на Рилския манастир*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2024 [Atanasov, Asen, Vasja Velinova, Elena Uzunova, Svetlana Kujumdzieva

---

[13] Като цяло тази музика престава да вълнува и вече не интересува така нареченото второ поколение български композитори.

(2024). Rilski muzikalni rakopisi izvan predelite na Rilskiya manastir. Sofia: UI "St. Kliment Ohridski", 2024].

Бадев, Атанас (1898). *Литургия на св. Йоан Златоуст*. Лайпциг, 1898 [Badev, Atanas (1898). Liturgiya na sv. Yoan Zlatoust. Leipzig, 1898].

Байданов, Георги (1899). Няколко думи върху техническото устройство и произхождението на българския черковен напев. Пловдив, 1899 [Baydanov, Georgi (1899). Nyakolko dumi varhu tehnicheskoto ustroystvo i proizhozhdenieto na balgarskiya cherkoven napev. Plovdiv, 1899].

Баларева, Агапия (1983а). Хорови прояви през Българското възраждане. – В: *Българско музикознание*, 1983, № 1, с. 18 – 34 [Balareva, Agapia (1983a). Horovi proyavi prez Balgarskoto vazrazhdane. – In: Bulgarian Musicology, 1983, № 1, s. 18 – 34].

Баларева, Агапия (1983б). Хорови прояви през Българското възраждане. – В: *Българско музикознание*, 1983, № 2, с. 45 – 72 [Balareva, Agapia (1983b). Horovi proyavi prez Balgarskoto vazrazhdane. – In: Bulgarian Musicology, 1983, № 2, s. 45 – 72].

Вознесенский, Иван (1891). Осмогласные роспевы трехъ последнихъ вековъ Православной русской церкви. Вып. 2. (Болгарский роспевъ или напевы на „Богъ Господь" Юго-Западной Православной Церкви. Техническое построение). Киев, 1891 [Voznesenskij, Ivan (1891). Osmoglasnie rospevi treh poslednih vekov Pravoslavnoj russkoj cerkvi. Vip. 2. (Bolgarskiy rospev ili napevi na "Bog Gospod" Yugo-Zapadnoj Pravoslavnoj Cekvi. Tehnicheskoe postroenie). Kiev, 1891].

Динев, Петър (1934). Записки по църковно-богослужебен ред. София, 1934 [Dinev, Petar (1934). Zapiski po tsarkovno-bogosluzheben red. Sofia, 1934].

Коева, Маргарита (1979). Характеристика на възрожденската художествена литература. – В: **Ангелов, Валентин** (отг. ред.). *Методологически проблеми на изкуствознанието*. София: БАН, 1979, с. 190 – 210 [Koeva, Margarita (1979). Harakteristika na vazrozhdenskata hudozhestvena literatura. – In: Angelov, Valentin (otg. red.). Metodologicheski problemi na izkustvoznanieto. Sofia: BAS, 1979, s. 190 – 210].

Компанейский, Николай (1907). *Литургия св. Йоанна Златоуста болгарского роспева*. Москва, 1907 [Kompanejskij, Nikolaj (1907). Liturgiya na sv. Joanna Zlatousta bolgarskogo rospeva. Moskva, 1907].

Кръстев, Венелин, съст. и ред. (1967). *Добри Христов. Музикално-теоретическо и публицистическо наследство*. Т. 1. София: БАН, 1967 [Krastev, Venelin, sast. i red. (1967). Dobri Hristov. Muzikalno-teoretichesko i publitsistichesko nasledstvo. T. 1. Sofia: BAS, 1967].

Кръстев, Венелин, съст. и ред. (1970). *Добри Христов. Музикално-теоретическо и публицистическо наследств)*. Т. 2. София: БАН, 1970 [Krastev, Venelin, sast. i red. (1970). Dobri Hristov. Muzikalno-teoretichesko i publitsistichesko nasledstvo. T. 2. Sofia: BAS, 1970].

Кръстев, Венелин (1975). *Добри Христов*. София: Наука и изкуство, 1975 [Krastev, Venelin (1975). Dobri Hristov. Sofia: Nauka i izkustvo, 1975].

Кръстев, Венелин, съст. и ред. (1979). Из историята на българската музикална култура през XIX и началото на XX век. София: БАН, 1979 [Krastev, Venelin, sast. i red. (1979). Iz istoriyata na balgarskata muzikalna kultura prez XIX i nachaloto na XX vek. Sofia: BAS, 1979].

Куюмджиев, Юлиан (2011а). Кое е истинското българско църковно пеене? Пловдив: Коала прес, 2011 [Kujumdzhiev, Yulian (2011a). Koe e istinskoto balgarsko tsarkovno peene? Plovdiv: Koala press, 2011].

Куюмджиев, Юлиан (2011б). „Няколко думи върху техническото устройство и произхождението на българския черковен напев" от Георги Байданов – превод и авторство. – В: *Пролетни четения 2011.* София: НМА „Проф. Панчо Владигеров", 2011, с. 101 – 111 [Kujumdzhiev, Yulian (2011b). "Nyakolko dumi varhu tehnicheskoto ustrojstvo i proizhozhdenieto na balgarskiya cherkoven napev" ot Georgi Baydanov – prevod i avtorstvo. – In: Proletni cheteniya 2011. Sofia: NAM "Prof. Pancho Vladigerov", 2011, s. 101 – 111].

Куюмджиев, Юлиан (2023). Георги Байданов и въвеждането на темата за „Болгарский роспев". – В: *Българско музикознание*, 2023, № 1, с. 58 – 70 [Kujumdzhiev, Yulian (2023). Georgi Baydanov i vavezhdaneto na temata za "Bolgarskij rospev" – In: Bulgarian Musicology, 2023, № 1, s. 58 – 70].

Куюмджиева, Светлана (1982). „Болгарский роспев" през погледа на първите български общественици след Освобождението и спорът около него. – В: *Българско музикознание*, 1982, № 1, с. 121 – 128 [Kujumdzieva, Svetlana (1982). "Bolgarskij rospev" prez pogleda na parvite balgarski obshtestvenitsi sled Osvobozhdenieto i sporat okolo nego. – In: Bulgarian Musicology, 1982, № 1, s. 121 – 128].

Леков, Дочо (1982). Литература, общество, култура. София: Народна просвета, 1982 [Lekov, Docho (1982). Literatura, obshtestvo, kultura. Sofia: Narodna prosveta, 1982].

Николов, Анастас (1921). Старо-Българско църковно пение по руските нотни ръкописи от XVII и XVIII век. Литургия за народен хор. София, 1921 [Nikolov, Anastas (1921). Staro-Balgarsko tsarkovno penie po ruskite notni rakopisi ot XVII i XVIII vek. Liturgiya za naroden hor. Sofia, 1921].

Поптеодоров, Манасий (1971). Псалтикийна литургия. 2. изд. София: Синодално издателство, 1971 [Popteodorov, Manasij (1971). Psaltikiyna liturgiya. 2. izd. Sofia: Sinodalno izdatelstvo, 1971].

Радкова, Румяна (1975). Неофит Рилски и новобългарската култура. София: Наука и изкуство, 1975 [Radkova, Rumyana (1975). Neofit Rilski i novobalgarskata kultura. Sofia: Nauka i izkustvo, 1975].

Рачева, Искра (1979). Музикалнотворческото дело на Добри Христов. – В: **Кръстев, Венелин** (съст. и ред.). *Из историята на българската музикална култура през XIX и началото на XX век*. София: БАН, 1979, с. 136 – 142 [Racheva, Iskra (1979). Muzikalnotvorcheskoto delo na Dobri Hristov. – In: Krastev, Venelin (sast. i red.). Iz istoriyata na balgarskata muzikalna kultura prez XIX i nachaloto na XX vek. Sofia: BAS, 1979, s. 136 – 142].

Тончева, Елена (1976). Добри Христов за старата музика. – В: *Българска музика*, 1976, № 8, с. 40 – 44 [Toncheva, Elena (1976). Dobri Hristov za starata muzika. – In: Balgarska muzika, 1976, № 8, s. 40 – 44].

Тончева, Елена, ред. (2005). Добри Христов и българският XX век. София: ИИзк – БАН, 2005 [Toncheva, Elena, ed. (2005). Dobri Hristov i balgarskiyat XX vek. Sofia: IAS – BAS, 2005].

Тюлев, Димитър (1921). По реформата на църковното пение (Доклад, изнесен пред IX музикален конгрес). – В: *Музикален вестник*, 1921, № 1 – 2, с. 5 – 6 [Tyulev, Dimitar (1921). Po reformata na tsarkovnoto penie (Doklad, iznesen pred IX muzikalen kongres). – In: Muzikalen vestnik, 1921, № 1 – 2, s. 5 – 6].

Христов, Добри (1925). Литургия на свети Йоан Златоуст (с допълнителни песнопения за смесен хор). София, 1925 [Hristov, Dobri (1925). Liturgiya na sveti Yoan Zlatoust (s dopalnitelni pesnopeniya za smesen hor). Sofia, 1925].

Христов, Добри (1934). Общодостъпна за хорово пение Литургия. София, 1934 [Hristov, Dobri (1934). Obshtodostapna za horovo penie Liturgiya. Sofia, 1934].

Хърков, Стефан (1994). Печатните църковнопевчески сборници в музикалната практика на Българското възраждане. Дисертация, ръкопис. София: ИИзк, 1994 [Harkov, Stefan (1994). Pechatnite tsarkovnopevcheski sbornitsi v muzikalnata praktika na Balgarskoto vazrazhdane. Disertatsiya, rakopis. Sofia: IAS – BAS, 1994].

Япова, Кристина (1999). Добри Христов и идеята за личността и общността. София: Рива, 1999 [Yapova, Kristina (1999). Dobri Hristov i ideyata za lichnosta i obshtnostta. Sofia: Riva, 1999].